N^{ro} 40.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 29. LISTOPADA 1796 R. WE WTOREK.

Z Londynu 8 Listopada.

Wczoray nadeszły tu depesze od Admirała *Jervis* z Korsyki. D. 30 Października wszystkie przygotowania na tey wyspie były poczynione dla iey opuszczenia. Flotta o 17 liniowych okrętach, ktora na wysokości *Tulonu* krążyła dawniey, konwoiowała transportową i handlową flotte z Korsyki do *Gibraltaru*, i ieden tylko został tam okręt. *Southampton* o 32 armatach. Okręt *Hope* co z depeszami przypłynął, widział flotte Hiszpańską z 17 liniowych okrętow i pewney liczby fregat złożoną nie daleko *Carthageny* gdzie do niey 7 ieszcze liniowych okrętow złączyć się miało. Łatwo iest dorozumieć się, że się przyłączą potym do eskadry Francuzko-Tulońskiey prawie rownież mocney — D. 18 Października Admirał *Mann* z 7 liniowemi i 30 kupieckiemi okrętami był przy *Gibraltarze*, gdzie wszystkie przygotowania do bronienia się Hiszpanom czyniono. — Murzyni i Żydzi opuścili te twierdzę, a mieszkańcy Angielscy obozuią przy *Europa point*. — Niezmierna liczba Hiszpańskich przewozowych statkow znaydowała się w *Cabaretta point*, gdzie się wiele ieszcze innych okrętow zbiera. — Wczoray kuryer do *Wiednia* posłany został. PP. *Beresford* i *Lees* z *Dublina* w ważnych bardzo interessach kraiowych tu przybyli. Tamteyszy Sekretarz Stanu *Pelham* doniosł urzędownie Lordowi Prezydentowi w *Dublinie* o zerwanym pokoiu między W. Brytanią i Hiszpanami. — W Sobotę to iest 5 Listopada obchodzona była pamiątka odkrytego w R. 1605 tegoż dnia prochowego spisku, i gdy na ulicy *Guido* palono obrazy Papieża i P. *Fawks*, zgromadzili się także przyiaciele wolności w domu gościnnym pod Koroną i kotwicą. Spełniane zdrowia były: Uwolnienie Narodu dnia tego od władzy samowładney, Prawa człowieka, &c. &c. &c. Obywatele *Stanhope*, *Thelwall*, *Jones* i inni mieli przy tey okoliczności mowy bardzo zapalaiące przeciw Ministrom. Mowią, że wyprawa do Przylądka Dobrey Nadziei Admirała Batawow *Lucas* dla tego się nie udała, iż było umowioną rzeczą, aby się do niey eskadra Admirała *Richery* przy wyspach *Kanaryiskich* złączyła, co iednak nie wiadomo dla czego nie nastąpiło. Admirał Angielski *Elphinstone* miał znać oprocz tego wszystkie sygnały między Francuzami i Hollendrami umowione. Każdy Kapitan tey flotty Angielskiey dostanie w zdobyczy do 3000 funtow (120000 złot: pol:) — Woyska zagraniczne, ktore dotychczas na wyspach *Wight*, *Jersey* i *Guernsey* zostawały, dostały rozkaz bydź w pogotowiu do żeglugi do Portugallii. Jeżeli iest pewną rzeczą, iż to Mocarstwo z Hiszpanią złączyło się, i przystępu do portow swoich okrętom Angielskim zabrania, nietylko takowym sposobem własnemu interessowi szkodzi, ale i Anglia

wszelkiego ftarania dokładać będzie, aby ie znowu na swoią przychylić ftronę i dawne traktaty ugruntować. — Przy wyściu rzeki *Madmay* znaczna liczba batow zupełnie uzbroionych, ftoi przeciw Francuzom, gdyby wylądować zamyślali. — Znayduiący się teraz w niewoli w *Paryżu Sydney Smith* wymyślił nowy sposob budowania takich ftatkow, nieſkończenie lżeyszych i wygodnieyszych do podobnego zamiaru, co się z uczynionego doświadczenia okazało. — Generał *Washington* mowią, iż trwa ftale przy swoiey chęci złożenia urzędu Prezydenta Stanow zgromadzonych Pułnocnych Ameryki. — Zeszłey Soboty Pan *Wissins* posłany ieſt kuryerem do *Paryża* do Lorda *Malmesbury* z nowemi inſtrukcyami ściągaiącemi się do dalszego prowadzenia negocyacyi z Rzpltą Francuzką.

Z Cork w Irlandyi 30. Października.

Wczoray Admirał *Kingsmill* dał znak na okręcie krolewſkim *Poliphemus* do wyruszenia flocie, iakoż o 4. po południu wyszła pod żagle w 4. dywizyach. Bandera Admiralſka znaydowała się na okręcie *Engageante*, inne zaś były *Diana*, *Cerberus*, *Magnanim*, *Apollo*, *Dryad*, *Polyphemus* i *S. Maria*. — Poseł Angielſki w *Madrycie* Lord *Bute* do *Lizbony* przybył. Słychać, że tam ieszcze do iakiego czasu zatrzyma się; dla zobaczenia czyli niezgoda między W. Brytanią i Hiszpanami wkrotce nie uſtanie. Eſkadra Francuzka Admirała *Richery* na zachodniey ftronie *Scilly* na początku tego miesiąca była widzianą. Baron *Schenk* będący w służbie Xięcia *Oranii* przez *Paryż* tu powrocił i przywiozł także z sobą depesze od Lorda *Malmesbury*. — Admirał *Colpoys*, ktory ftosownie do oſtatnich wiadomości z 13 liniowemi okrętami i 14. fregatami przy *Ouessant* krążył, ftara się teraz wyszukać Admirała Republikanow *Richery*.

Czynności Parlamentowe.

Gdy bill pomnożenia milicyi był po trzeci raz w Izbie niższey czytany P. *Frazer* uczynił uwagę, iż dla *Szkocyi* niektore odmiany zrobić wypada, gdyż w tym kraiu ftosownie do obrachunku P. *Sinclairs* od r. 1755 w niektorych Hrabſtwach ieſt taż sama ludność co dawniey, w innych się zmnieyszyła, w powszechności iednak ieſt znacznieysza iak przedtym. Wielki Inſtygator *Szkocki* mowił, że kiedy nie można dla całego kroleſtwa zupełnie iednakowych urządzeń robić, osoby magiſtratowe maiące władze do rekrutowania w Parafiach, ftarać się będą, ażeby iedna większego od drugiey uciążenia nie doznawała. — P. *Hussey* chciał mieć obiaśnienie w rachunkach ſkarbowych, dla czego wprowadzona kawa dwa i puł miliona funtow ieſt szacowana, a iey wywoz w rownymże czasie wynosi sześć milionow funtow (24,000,000. złł. pol.) Na co P. *Pitt* odpowiedział, iż porachunki celne w ciągu roku iednego nie mogą bydź zupełnie ukończone, i dla tego potrzeba przywoz i wywoz lat kilku porachować razem i porownać — Oświadczył potym tenże Miniſter, iż Bill ſkarbowy d. 25. Liſtopada Izbie przyniesie. Bil względem iazdy dla pomnożenia milicyi kraiowey całkowicie iuż przeszedł, i ieſt odesłany do Izby wyższey, P. *Sheridan* i inni mowili ieszcze przeciw niemu twierdząc, że między innemi trudnościami w wykonaniu iego i ta może się zdarzyć, że los padnie na takie osoby (osobliwie damy), ktore konie trzymaią, a iednak do służby nie są sposobne. P. *Pitt* rzekł, że między innemi urządzeniami, tey szczegulności łatwo zaradzić można, bez uſtanawiania regimentu amazonek, na ktorych mieysce łatwo inne osoby znaydą się.

P. *Fox* odezwał się: „ Miniſtrowie nie tak się obawiaią wylądowania Francuzow w Anglii, iak w Irlandyi, i to nie bez przyczyny. Szlachetnemu temu i mężnemu ludowi nie zbywa wprawdzie na odwadze do bronienia się, ale nie ma dosyć przywiązania i miłości ku Anglii. Niech plan Hrabiego *Fitzwilliam* uſkuteczniony, a rożnica między proteſtantami i katolikami zniesiona zoſtanie, niech lud nie będzie dłużey uciemiężanym, niech ma swoią konſtytucyą i niepodległy parlament, niech nakoniec dla poiednania umysłow Hrabia *Fitzwilliam* tam będzie posłany, a on sam więcey zrobi iak wielkie woysko. Już to nadto długo większość mieszkańcow kraiu tego, tak mały ma wpływ do rządu iak woły i owce, z ktoremi w iednych siedliſkach mieszkaią. Parlament tameczny mniey ieszcze iak Angielſki ieſt tłómaczem ludu i wyſtawia tylko cień, ale nie iſtność iego zaſtępcow. Nie zasługuią ci na imie Statyſtykow, ktorzy się iedynie słowami nie rzeczą trudnią, co kreślą rząd kraiu na papierze, ale go nie ſtosuią do ludzkiey potrzeby, ktorzy tylko z pozoru sądzą nie zaś z doświadczenia. Kto Angielſką konſtytucyą aż pod Nieba wynosi, niech ią tylko z Irlandzką porowna, a doświadczy losu owego kochanka, ktory w ulubioney osobie małą tylko wadę z urodzenia pochodzącą poſtrzegł, gdy taż sama w iey sioſtrze karykaturą mu się zdawała. Moc cała rządu zależy na przywiązaniu ludu, zły rząd więc musi koniecznie oziębłość i oboiętność sprawić. Mimo tego, iż tak wiele w Anglii mowiono o spiſkach i zdradach kraiu, serce iednak każdego iey mieszkańca ieſt za konſtytucyą kraiową, lecz czyliż to samo powiedzieć o Irlandyi można? Nie przez woyſka i flotty utracie kraiu tego można zapobiedz, lecz przez odmianę spokoyną, gruntowną i poiednanie ludu z rządem. — Cała Izba poklaſkiwała P. *Fox*, gdy zakończył tą myślą: „ iż każdy kray krolowi podległy rownie dla niego iak Anglia świętą rzeczą bydź powinien. „ —

P. *Ryder* utrzymywał: „ iż mowa P. *Fox* uwagę każdego zwrocić powinna. Francuzki Generał ktoryby chciał lud Irlandyi do buntu pobudzić, nie mogłby swoiey odezwy inaczey ułożyć. Czyliż wszyſtkim żądaniom mieszkańcow kraiu tego nie uczyniono zadosyć? iakże tedy można ich było z wołmi i owcami porownywać. P. *Wilberforce* iaśniey ieszcze mowił: „ Iż iemu zdaie się, iak żeby partya oppozycyina cieszyła się potaiemnie gdyby w iſtocie nieprzyiaciel wylądowanie uskutecznił, iedynie aby w czasie zamięszania ztąd pochodzącego iak naywięcey zyſkać mogła; po wielu innych mowach Bill pomieniony przeszedł (iako iuż namieniliśmy) większością głosow 140. przeciw 30.

Przy kończeniu się sessyi małe zamieszanie na galeryi powſtało, lecz temu zaraz zapobieżono przez wydany rozkaz ażeby się słuchacze oddalili. Jeden człowiek powſtał z swoiego mieysca na przodku galeryi; trzymaiąc w prawey ręce papier i zawołał mocnym głosem: „ Chcę zdradę kraiu Izbie odkryć i gotow ieſtem do odpowiedzialności ieżeli iey przed waszemi kratkami nie okażę. Lecz chęć iego ażeby był zaaresztowanym dopełnioną nie zoſtała. — Chciał może przez to powiedzieć, że Miniſtrowie przez wprowadzenie tak znaczney siły kraiowey targaią się na zasady konſtytucyi Angielſkiey. — Wczoray Izba niższa miała znowu sessyą, lecz na niey nic szczegulnieyszego nie zaszło.

Z Paryża 9. Listopada.

List ministra Marynarki i Osad do Prezydenta Dyrektoryatu Wykonawczego 16. Brumaire (6 Listopada w wieczor.)

Obywatelu Prezydencie! Pospieszam z doniesieniem Dyrektoryatowi wykonawczemu, iż listy z *Brest* 13. Brumaire (3. Listopada) pisane, przywiezione od kuryera nadzwyczaynego donoszą, że rewolucya powszechna w Irlandyi wybuchnęła. Dwa statki Angielskie, ktore wypłynęły z *Liverpool*, a od naszych Korsarzy wzięte i do *Brest* były zaprowadzone, uwiadomiły o tym z dodatkiem, że Irlandczycy opanowali w *Dublinie* zbroiownią, w ktorey 30,000 broni znaydowało się, że pobili 10,000. woyska Angielskiego, iż milicye przyłączyły się do Insurgentow i w całym kraiu powszechne iest powstanie. Aresztowania i inne czynności samowładne, o ktore oskarżaią ministra Angielskiego miały dać do tego powod. Zdrowie i uszanowanie. (podpisano) *Truguet.*

,, Wypis z listu kommendanta flotty *Tulońskiey* do ministra Marynarki i Osad.,,

Obywatelu Ministrze! Donoszę ci, iż onegday w wieczor w porcie naszym stanął statek z *Liworno* maiący 146. Francuzow dawniey w niewoli w korsyce będących, z ktorey wyspy d. 23 przeszłego miesiąca wypłyneli. Uwiadomiaią oni, iż w czasie ich wyiścia pod żagle z *Bastyi* Korsykanie powszechnie zburzyli się przeciw Anglikom, zatrzymali Vice-Krola i Szefow znacznieyszych. Anglicy będący w *Bastyi* otrzymali pozwolenie wsiąść na 2 okręty z pomiędzy tych, ktore tam mieli. Los ten Anglikow dzielą Emigranci i ci wszyscy co się przybycia Francuzow obawiaią. Vice-Krol podług zawartey kapitulacyi musi zostać u Korsykanow w zakładzie, aż do przybycia Generała *Gentily*, po ktorego do *Liworno* posłano. — Nocy ostatniey przybyły także dwa statki z *Liworno* na ktorych 200 było Francuzow należących do Marynarki, ktorzy podobny rapport uczynili. (podpisano) Vice-Admirał *Thevenard.*

Rada 500 zatrudniała się wczoray ułożeniem dekretu względem wybierania podatku od przeieżdzaiących, ktory ma bydź obrocony na naprawe drog, osobliwie iednak tych co do Flandryi prowadzą, iako naybardziey popsutych. Jeszcze to urządzenie nie było ukończonym, gdy Prezydent doniosł, iż ważne okoliczności wymagały, aby się Rada zaraz w kommissyą tayną zamieniła. Co na niey nastąpiło, iest ieszcze rzeczą nie wiadomą. — P. *Swinburne* przybył tu z Anglii dla negocyacyi względem zamiany niewolnikow. — Powieść się powszechna rozchodzi, iż Lord *Malmesbury* po odprawioney konferencyi z P. *Swinburne* żądał od Dyrektoryatu zawieszenia broni.

Rożne są wieści o Admirale naszym *Richery*. Jedni mowią, że przybywszy z eskadrą swoią ku brzegom Irlandyi woyska tam na ląd wysadził, drudzy zaś twierdzą, że szczęśliwie mimo poszukiwania go od Angielskiey flotty stanął w *Rochefort.* — Szpital *Hotel-dieu* zwany tak iest teraz urządzony, że się w nim 250. łożek prożnych znayduie. Każdy chory w osobnym łożku leży, a śmierć co dawniey w tym wielkim gmachu 13 osob codzień sprzątała, teraz dwie tylko w 6. dniach zabiera.

Dzienniki tuteysze rozmaicie piszą o następuiącym wylądowaniu. Niektore donoszą, że we wszystkich portach od *Ostendy* do *Brest* pełno iest okrętow gotowych do rozwinięcia żaglow, i że na wszystkich brzegach stoią woyska w pogotowiu do wyprawy. Liczba tych woysk ma wynosić podług iednych 80,000 lu-

dzi, podług drugich 150,000. — Dziennik ieden pisze, że część Francuzow wysiadła iuż w Irlandyi i że do nich 45,000 malkontentow znanych z nazwiska *Defenders* przyłączyło się, że Vice-Krol opuścił wyspę &c. W innym dzienniku stoi, że 3,000. Francuzow wysiadło w prawdzie na brzegach Irlandyi, lecz że od uzbroionych włościan rozproszeni zostali. — Lubo te ostatnie wiadomości nie są urzędowe, można iednak z nich wnosić, że wielkie dzieło iest w robocie, lecz czas dopiero okaże, iakie są przedsiewzięcia rządu Francuzkiego i iakie ich będą skutki.

Lud *Paryzki* (pisze dziennik ieden), dosyć iest oboiętnym na to wszystko, co się na granicach dzieie. Nowy obiekt wzbudza ciekawość iego, to iest: Ambassada Angielska, Lord *Malmesbury* wszędzie ma assystentow, wszędzie go uważaią i na naymnieyszą czynność iego naywiększą baczność maią. Widziano go w Radzie 500, spostrzeżono go w *Louvres*. Patrzą na niego gdy wchodzi do iakiey księgarni, dowiaduią się iaką kupił książkę, wiedzą iakie na iego stole zastawiono potrawy, wiedzą czy na teatrze nosił okulary, znaią kobietę ktora mu w padła w oczy, pytaią się, iakiego suknia iego iest koloru i czyli nosi perukę; lecz mało iest takich ktorzy o tym myślą, że tu przyiechał w celu negocyowania o pokoy. &c.

Z Hagi 15 Listopada.

Odebraliśmy z Francyi wiadomość, iż w Irlandyi Insurrekcya powstała; 40 tysięcy Obywatelow do broni rzuciło się. Minister Françuzki Ob: *Noel*, uwiadomił o tym wczoray konwencyą, podawszy wydziałowi interessow zagranicznych note, w ktorey wyraził, iż na zlecenie ministra Francuzkiego interessow zewnętrznych udzieła konwencyi tę wiadomość przywiezioną od dwoch okrętow, co właśnie w tenczas z *Cork* w Irlandyi pod żagle wyszły, gdy rewolucya wybuchnęła i *Dublin* według ich powieści miał się iuż w ręku Insurgentow znaydować. (Listy z *Londynu* datowane d. 8. tego miesiąca i listy w *Dublinie* d. 3. t. m. pisane, nic ieszcze o tym nie wspominaią.) — Czytanie proiektu konstytucyi na wczorayszey sessyi ieszcze nieskończyło się, co chyba dziś nastąpi. Potym roztrząsanie iey zacznie się. Partya iedna w konwencyi starać się chce o odrzucenie całkowite tego proiektu ieszcze przed zastanowieniem się nad nim, druga zaś to iest partya umiarkowanych chce go wprzody zgłębić! — Z *Konstantynopola* donoszą, iż *Ali Effendi* d. 25. Września Posłem do *Paryża* od Porty Ottomańskiey mianowany został. — Z okoliczności wprowadzić się maiącego planu względem uzbroienia Obywatelow wydana iest odezwa do ludu Batawow. — Wywoz płotna masztowego do Szwecyi i Danii pod pewnemi tylko warunkami iest dozwolony, to iest gdy dostatecznie okazanym będzie, iż to w tych kraiach ma bydź spotrzebowanym, nie zaś posłanym do Anglii.

Z Medyolanu 5. Listopada.

Legia nasza Lombardska iuż iest urządzona i gwardya narodowa wkrotce także będzie uorganizowana. Ostatnia składać się ma z 8miu batalionow, a każdy batalion z 8miu kompanii. *Buonaparte* umocował zgromadzenie generalne Lombardskie do zatrudniania się obiektami politycznemi i cywilnemi administracyi kraiu. — Wydział rządowy *Modenski* zniosł systema feudalne i szlachectwo z wszystkiemi rożniącemi go znakami. *Buonaparte* w tym momencie iest przy armii i ściągnął do niey wszystkie woyska znayduiące się w

Marsylii i Prowancyi. Dowodzca Insugentow w lennościach Cesarskich nazywa się *Sixtus Qualia*. Z *Tortony* świeże woysska wysłać przeciw niemu musiano. Podług listow z *Genui* 29 Października pisanych, Francuzi pożyczaią z banku *S. Jerzego* cztery milliony liwrow. — Republikanie zaięli iuż *Portoferraio*. — Bitwa morska, ktora na morzu śrzodziemnym między flottami połączonemi Hiszpańską Francuzką i Angielską nastąpić może, bardzo będzie decyduiącą; Gdy iednak Admirał W. Brytanii daleko iest słabszym co do liczby okrętow, zdaie się iż uniknie bitwy i do *Gibraltaru* uda się, niektore nawet listy donoszą, że to iuż nastąpiło.

Z Medyolanu 8 Listopada.

Dziś pierwsza rota legii Lombardskiey wynosząca ludzi 400 wyszła z miasta tego pod kommendą Obywatela *Van Doni*. Z *Genui* piszą, że Generał *Casalta* stanął w Korsyce właśnie wtedy, kiedy Anglicy wyspę tę opuszczali, i że złączywszy się z patryotami Korsykańskiemi, zabrał w niewolą 800 Anglikow, między ktoremi wielu emigrantow znayduie się. Garnizon miasta *Bonifacio* przez obywatelow tamecznych w niewolą zabrany został. W ogolności strata Anglikow w tey okazyi była znaczna. Z *Rzymu* donoszą, że Kardynał *Mathei* Arcy Biskup *Ferrary* przyiechał do tego miasta i list od *Buonaparty* oddał Papieżowi. Generał ten donosi Oycu S. o zawarciu traktatu pokoiu z *Neapolem* i przekłada mu, że będąc opuszczony, nie zostaie mu, iak tylko prosić o pokoy, względem czego daie mu 10 dni czasu do namysłu. — Słychać że reprezentacya narodowa Lombardska w krotce ma bydź zwołana.

Gazeta *Bareutska* o *Mantui* to w sobie zawiera. — „Z *Mantuą* okoliczności od d. 30 Październ: bardzo zmienić się musiały. W rapportach Francuzkich z *Medyolanu* iest wyrażono: że officier ieden z nazwiska *Brogi* zbiegłszy z fortecy do stanowiska Francuzkiego *Pradella*, wyznał; iż w fortecy 19,000 chorych znayduie się, że garnizonowi na chlebie, soli i drzewie zbywa, i że codziennie 30 koni na pokarm zabiiaią. Żołnierze połowę tylko porcyi dostaią. Chłopom, ktorzy na bagnisku ośmielaią się ciąć siano, daią codziennie 40 groszy. Gdyby nie Kroaci, toby większa część garnizonu uciekła. Codziennie w *Mantui* 40 do 50 ludzi umiera i wszyscy prawie artyllerzyści są chorzy &c. &c. Taż gazeta zawiera w sobie list z *Tryestu* d. 7 donoszący że *Wurmser* odebrał Francuzom twierdzę *S. Jerzego*, ktorzy przymuszeni do opuszczenia iey zostawili wielką liczbę niewolnika, artylleryą i ammunicyą. — Wszytkie powyższe niezgodne z sobą wiadomości z *Bareutskiey* gazety wyięte potrzebuią potwierdzenia. — (Gazeta dworska *Wiedeńska* lub urzędowe Generałow Francuzkich doniesienia, wkrotce nas uwiadomić powinny, o prawdziwym stanie rzeczy w połnocnych Włochach.)

Listy z *Wenecyi* d. 26 Paźdz: zawieraią w sobie ze sławny *Mahmud* Basza Skutarski, zabity został w bitwie, ktorą stoczył z Montenegrinami, i w ktorey woyska iego były pobite. — Dey Algierski miał wypowiedzieć woynę Wenecyanom,

Z Koblenz 9 Listopada.

W *Neuwied* rozmawiali z sobą Generałowie Francuzki i Austryacki, mowią, że to dla umowienia środkow w zamiarze, aby mieszkańcom tego miasta ułatwić opatrzenie się w żywność. Powieść bliskiego zawieszenia broni, co raz się rozszerza. Nie wiadomo iednak z ktorey stro-

ny pierwsza propozycya do tego był zrobiona.

Z Ratyzbony 11 Listopada.

Na onegdayszey i wczorayszey Sessyi Seymu Rzeszy Niemieckiey czytano odpowiedzi Cesarza i Arcy-Xiącia *Karola* na listy z powinszowaniem powodzeń woiennych pisane dawniey od tego zgromadzenia.

Z Moguncyi 12 Listopada.

W piśmie iednym z *Frankfortu* donoszą, iż 12,000 woyska Heskiego ma się przyłączyć do korpusow strzegących linii demarkacyiney. W *Norymberdze* ma bydź ziazd dla uczynienia przygotowań potrzebnych do przechodu tamtędy 14000 woysk Austryackich. D. 10 Elektor nasz tu przybył. — Mowią, że Xiąże następca Badeński poiedzie do *Wiednia*, tak jako dawniey zrobił Xiąże następca Wirtemberski, ktory teraz przez *Hamburg* do *Londynu* udać się ma dla zaślubienia Krolewny Angielskiey. — Elektor Saski zostanie neutralnym. Potwierdzenie takowego układu od Dyrektoryatu Francuzkiego przybyło nie dawno z *Paryża* do *Drezna*, a dla iego utrzymania woysko Saskie zawsze w pogotowiu do woyny ma bydź utrzymywane, iazda zaś znacznie będzie powiększona, tak iż Regiment huzarow co dawniey miał 800 ludzi, teraz 1,300 składać się będzie.

Od brzegow Menu 15 Listopada.

Listy z *Limburga* d. 14 donoszą, że Francuzi proponowali zawieszenie broni Cesarskim i w tey mierze Generał Baron *Werneck* wysłał kuryera do Arcy-Xiążęcia *Karola*. Z *Manheimu* d. 13 odebraliśmy uwiadomienie, iż Francuzi opuścili swoie stanowisko, ktore mieli w bliskości tego miasta, i cofnęli się do *Queich*.

Gazeta *Bambergska* d. 8 doniosłszy że P. *Muchhausen* Minister Hannowerski przeieżdżał d. 5 przez *Bamberg* iadąc do *Wiednia*, dodaie, iż ma mieć zlecenie uwiadomienia dworu Cesarskiego, że ieżeli woyna przeciągnie się ieszcze do wiosny, to Elektor Hannowerski postanowił przyłączyć znowu swoy kontyngens do armii Rzeszy. Cesarz miał pisać listy w mocnych wyrazach do Xiążęcia Wirtemberskiego i Badeńskiego, z powodu zrobionego przez nich pokoiu z Rzplitą Francuzką.

Z Kolonii 12. Listopada,

Srzodek armii Republikanow bardzo iest wzmocniony z strony *Andernach*. Wszystkie posiłki przybywaiące z Francyi tam się ściągaią. Lewe skrzydło na prawym brzegu *Renu* w zupełney stoi spokoyności, i iest podzielone na 2. obozy, ieden zaięty od armii pułnocney dotykaiąc się rzeki ciągnie się aż do *Hernmühl* o 3. ćwierci mili od niey. Bagna ćwierć mili zaymuiące oddzielaią go od dywizyi Generała *Lefevre*, ktora zaymuie mieysce aż do *Bensberg*. Rożne oddziały woyska są rozstawione w śrzodku Xięstwa *Berg*, aż do *Solingen Wuppe furth* &c. Straż przednia do *Zundorf* dochodzi, w tey okolicy nic znacznego nie zaszło, procz spotykania się częstego patrolow. Wiadomość się rozeszła od kilku dni, że armia ma naprzod postępować i że trzeci iuż rozkaz względem tego przyszedł na to od Dyrektoryatu. — Generał Francuzki *Trigny* następuiące doniesienie ogłosił: „Prawe skrzydło armii *Sambry* i *Mozy* nie przestaie od sławney akcyi d. 26. coraz bardziey przyciskać nieprzyiaciela, ktory się musiał cofnąć do *Moguncyi* i do swych fortyfikacyi przy *Manheimie*, armia Republikanow stoi nad samym lewym brzegiem *Renu*, począwszy

od *Düsseldorf* aż do *Manheimu*. Lewe skrzydło armii stoi zawsze przy *Stronderbach* na prawym brzegu *Renu*, to stanowisko iest dobrze umocnione, spodziewamy się codziennie, że to woysko rozpocznie znowu obroty woienne.

Z Frankonii 31. Października.

Nałożona od Arcy-Xięcia *Karola* rekwizycya na opactwo *Fulda* wynosi 80,000. bochenkow chleba, albo na ich mieysce zboże *in natura*, 60,000. cetnarow siana, 90,000. Austryackich korcy owsa, i 70,000 cetnarow mąki, wszystko zaś w ciągu dni 14. pod exekucyą miało bydź dostawionym. Co gdy nastąpić nie mogło, przysłano 19. Cesarskich dragonow i unter-officera, lecz gdy ich uważano iako na kwatery przybyłych nastąpiła groźba, iż kilka szwadronow przybędzie, sami szpichlerze pootwieraią, a sprzeciwiaiące się temu urządzeniu osoby, aresztowane będą &c. &c. Dla pozyskania ulgi wysłano iednego deputowanego do Arcy-Xcia. — Kraie Hessen-Darmstadzkie muszą miesięcznie 100,000 złł: (400,000 złł: polskich) dla armii Cesarskiey płacić. Zywność ktorą miasto Rzeszy *Hall* z swoią okolicą ma dostawić iest szacowana 200,000. złł: (800,000. złł: pol:) Xięstwo także Wirtemberskie ma rożne liwerunki (za 16. milionow złł: pol:) przystawić.

Z Düsseldorf 5 Listopada.

W tych dniach rekwirowali Francuzi, aby im przystawić 30,000 sztuk drzewa na palisady. Tak wielkiey liczby nigdy ieszcze nie żądali. — Część artyllery dywizyi Generała *Lefevre* w *Opladen* znayduie się.

Z Carlsruhe 10 Listopada.

Choć pisma publiczne często donosiły, że Francuzi opuścili fortyfikacye mostowe i wyspę na Renie przy *Huningen* pewną iest iednak rzeczą, że się tam ieszcze znayduią. Cesarscy czynią nieustannie wielkie do zdobycia mieysc tych przygotowania. Xiąże *Fürstenberg* kommenderuie woyskiem stoiącym nad wyższym Renem. Z *Bazylei* donoszą, że Austryacy w znaczney liczbie przy *Huningen* zgromadzaią się sprowadzaiąc artylleryą, ammunicyą i wszystkie potrzeby do formalnego oblężenia. W *Lörrach* i pobliskich okolicach stoią ich woyska i korpus Xięcia *Kondeusza*, ktory teraz nie iest mocny, gdyż przez woyne wiele bardzo w tym roku ucierpiał. Rzadko bardzo teraz wystrzały z armat słyszeć się daią. — Wezwano Francuzow do poddania bateryi nad mostem i wyspy na Renie, lecz oni odpowiedzieli. Niech Austryacy przyidą i wezmą ie. Wkrotce bombardowanie ma się rozpocząć, a potym szturm będzie przypuszczony, co wiele krwi wylewu z obydwoch stron kosztować może. Toż samo ma i przy *Kehl* nastąpić, gdzie się od d. 4 nic osobliwszego nie stało: lecz tak oblęgaiący iak oblężeni pracuią bezustanku nad sypaniem fortyfikacyi. Garnizon Francuzki 10,000 ludzi wynosi, a zawsze od *Strazburga* wzmocniony bydź może. Głowna kwatera Arcy-Xięcia *Karola* iest ieszcze w *Offenburg*.

Z Madrytu 14. Października.

Wielka odmiana nastąpiła w naszym Ministerium. P. *Gardoqui* porzuca departament skarbowy i uda się do *Turynu*, w charakterze Ambassadora, mieysce zaś iego zastąpi P. *Varela* minister marynarki, ten zaś urząd powierzony iest Admirałowi *Langara*. Generał *Alvarez* ktory do tychczas kommenderował woyskiem na granicach Portugalii mianowany został Ministrem woyny. Jest on bliskim krewnym Xiążęcia pokoiu.

№ 40
DODATEK
DO
GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 29. LISTOPADA R. 1796. WE WTOREK.

Z Sztokolmu 8 Listopada.

Oto ieſt treść mowy, ktorą Krol nasz *Gustaw Adolf* obeymuiąc rządy Państwa d. 1. t. m. miał z tronu do Xcia Regenta.

Nadszedł dzień, w ktorym podług teſtamentu ś. p. oyca mego, ogłosić się mam Krolem narodu Szwedzkiego. Obeymuiąc rządy, nayżywsze dziś uczucia serce moie przeymuią. Przeięty ieſtem wdzięcznością dla opatrzności ktora mnie przeznaczyła do panowania nad ludem wolnym i niepodległym. Przeięty ieſtem miłością dla tego ludu, ktory od dawna wsławił się mężtwem i wiernością. Czuię nakoniec całą obszerność i odpowiedzialność obowiązkow moich. W tey tak dla nas wszyſtkich ważney okoliczności, wznawia się pamięć ſtraty dobrego Oyca i nie odżałowanego Krola. Wszyscy nad nią boleiemy i szczęśliwy ieſtem, gdy w dniu dzisieyszym być mogę tłomaczem i moiey i poddanych moich czułości. Słowa moie są słabe i dla takiego Krola i kiego utraciliśmy nie mamy innych pochwał i innych do wyſtawienia czułości naszey znaleść nie możemy wyrazow, iak te, ktore w wiernych i wdzięcznych sercach są wyryte. Jako Syn składam pamięci iego nayżywsze dziękczynienie, za ſtaranność ktorą miał o mnie i ktorą po śmierci swey nawet chciał mieć zapewnioną, powierzaiąc ci kochany Stryiu, podczas mey małoletności rządy krain. Wasza Xca Mość dla mnie i dla oyczyzny zaiąłeś mieysce iego. Wdzięczność moia, za pieczołowitość i prace W. X. Mci nigdy nieuſtanie. Wiem że naymilszym dla niego ieſt ukontentowaniem, widzieć mnie, swego wychowańca, odbieraiącego berło w sposobie godnym iego. Mam ufność w pomocy Naywyższego i z radością ogłaszam przed wami Panowie, Xiążęta i kochani poddani, że pragnę panować dla dobra nas wszyſtkich. Pierwszym moim zamiarem ieſt poſtępować na drodze praw i sprawiedliwości, aby każdy Szwed owoce ich kosztował, powinnością moią będzie zabezpieczać Państwo i niepodległość iego, pomnażać ogolne i prywatne dobro, używać iak należy żrzodeł kraiowych, dla doyścia do tego nayważniejszego ukontentowania, ktore udziałem ieſt Krolow, gdy od szczęśliwych poddanych są otoczeni. Młody ieszcze i bez doświadczenia, spodziewam się wiele po radach, ktorych szukać będę, a więcey ieszcze po miłości ludu moiego. Hasłem moim ieſt — *Bog i Lud* — Słowa te przypominać mi będą powinności moie, odpowiedzialność i wsparcie, ktorego szukać będę. Jeſtem przekonany, że poddani moi nie będą odrodni od swych przodkow, ktorzy Boga się bali i Krola swego kochali. Oni zaś mogą być przekonani, że przywiązanie ich będzie naymilszą dla mnie nadgrodą i naywiększą chwałą. &c. &c.

Na mieysce Generała Hrabiego

Wachtmeister, w słabym będącego zdrowiu, poiedzie do *Berlina* Połkownik Baron *Hamilton* dla uwiadomienia dworu tego, o zaszłey w rządzie odmianie. —

Słychać, że dawny Minister nasz w *Paryżu* Baron *Stael* odwołany nakoniec został i do *Sztokolmu* powraca.

Publicandum.

Da die Landes Herrlichen Gefälle der ehemaligen Warschauer Exaction vom 1ten Januar an nicht mehr an den bisherigen Exactor *Roszkiewicz*, sondern je nachdem die Ortschaften dem Warschauer, Blonier, Czersker, Rawaer und Sochaczewschen Kreise einverleibt worden an die respectiven Kreiss Kassen zu Warschau, Błonie, Czersk, Rawa und Sochaczew abgeführt werden sollen, so wird solches hiermit zur allgemeinen Wissenschaft gebracht und zugleich bekant gemacht, daſs zur Einzahlung der Januar rata die ersten 14 Tagen des Kommenden Monaths Januar bestimmet sind, nach deren Verlauf die etwanigen Reste executivisch beygetrieben werden sollen. Sämtliche Contribuenten haben daher diesen termin nicht verstreichen zu lassen, und zu ihrer legitimation über die in den verflossenen raten bezahlten Abgaben die darüber erhaltenen Quitungen zu produciren. Warschau den 14 November 1796.

Königliche Süd Preussische Kriegs und Domainen Kammer.

Obwieszczenie.

Ponieważ wszelkie Podatki Krolewskie Exakcyi Warszawskiey, od 12 Stycznia iuż nie będą więcey, tymczasowemu Ur: *Roszkiewiczowi* Exaktorowi, ale podług mieysc, ktore częścią do Warszawskiego, Błońskiego, Czerskiego, Rawskiego i Sochaczewskiego Dystryktu teraz inkorporowane są, respective kassom Dystryktowym w Warszawie, w Błoniu, Czersku, Rawie i Sochaczewie znayduiącym się, oddawane; przeto podaie się to do publiczney wiadomości i oraz oznaymuie się, iż do wypłacenia raty Styczniowey pierwsze dwa tygodnie następuiącego Miesiąca Stycznia są wyznaczonemi, po upłynieniu ktorych wszystkie pozostałe Remanenta, exekucyinie odebrane będą. Dla tego zaleca się wszystkim Obywatelom nie uchybiać wyznaczonego terminu i oraz dla usprawiedliwienia się z wypłaconych Podatkow w dawnych ratach, ażeby kwity swoie produkowali. W Warszawie dnia 14 Listopada 1796.

J. K. Mci Prus Południowych Woyskowa i Ekonomiczna Kamera.

v. Harlem. v. Goldbeck.

Doniesienie.

Niżey wyrażony Ober-Poczt-Amt widzi się powtore zniewolonym Publiczność tuteyszą i wszystkich Interessantow, ktorym na własney Korrespondencyi zależeć może, ninieyszym upraszać, aby korrespondentow swoich, z ktoremi w związku handlowym zostaią, lub inną iakową korrespondencyą utrzymuią, o Ulicy i Numerze domu mieszkania swego uwiadomić, i o dokładne wyrażenie tego na adresach listow tu posyłać się maiących rekwirować chcieli; gdyż w ten szczegulnie sposob Ober-Poczt-Amt tuteyszy wszelkie listy, ktoreby z Poczty wykupione nie były, do stancyi właścicielow niezwłocznie przez Briefstregerow odesłać potrafi.

Gdy zaś okoliczność takowa z dobrem i interessem każdego korrespondenta w nayściśleyszym związku połączoną iest, pochlebiać sobie należy, iż ciż do uskuteczenia

tecznienia teyże iak naydogodnieyszych środkow bez zwłoki użyć, a tym samym wyniknąć mogącym nieprzyiemnościom zapobiedz zechcą, ktore częstokroć zdarzać się muszą, gdy listy w ważnych interessach tu przychodzące, albo na Poczcie długo zalegaią, z przyczyny iż korrespondent pomimo wypytywania wynalezionym bydź nie może, lub też gdy takowe po kilka tygodniowym leżeniu w Retentach, na mieysce zkąd przysłane były, retro odesłane bydź muszą. W Warszawie d. 26. Listopada 1796. R.

Krolewsko-Pruski Ober-Pocz-Amt. *Goldbeck.*

Citacio Edictalis.

Von der Königlich Südpreussischen Regierung zu Warschau wird auf Instantz der Anna Margaretha von *Wolodkowicz* gebohrne von *Fergusen Tepper* aus Warschau deren Ehemann Henrich von *Wolodkowicz* hierdurch vorgeladen sich a dato binnen 3 Monathen spätestens in dem auf *den 20 März a. f.* vor dem Deputato Regierungs Rath *Marcellin* angesezten Termin; entweder in Person oder durch einen mit gesezlicher Vollmacht und Information versehenen Mandatarium zu gestellen; und auf die von vorgedachter seiner Ehefrau wegen bösslicher Verlassung gegen ihn angestellte Scheidungs Klage zu antworten, bey seinem Aussen bleiben aber zu gewärtigen, dass die ihm Schuld gegebene bössliche Verlassung in contumaciam für dargethan angenommen, demnächst auf Trennung der Ehe erkannt under für denschuldigen Theil geachtet werden soll. Gegeben Warschau den 25 October 1796.

Königliche Südpreussische Regierung.

v. Meyer.

Krolewska Południowo-Pruska Regencya Warszawska, na instancyą Urodzoney Anny Małgorzaty z *Ferguson - Tepperow Wolodkowiczowey* tu mieszkaiącey, Małżonka iey Ur: Jana Henryka *Wolodkowicza* pozywa, aby od daty dzisieyszey za trzy miesiące, a naypoźniey na przeznaczonym na dzień 20 Marca Roku przyszłego 1797 przed Ur: *Marcellinem* Konsyliarzem Regencyi Terminie, sam osobiście albo przez opatrzonego należytą Informacyą prawnie postanowionego Plenipotenta stanowił się, i na zaniesioną przez wspomnioną Małżonkę iego o złośliwe siebie odstąpienie rozwodową skargę odpowiedział, z przestrogą, że ieżeli ten ostateczny Termin uchybi, zadane iemu złośliwe odstąpienie zaocznie za dowiedzione uznane, rozwod wyrokiem nakazany, on zaś w tym przypadku za winnego poczytany będzie. — Dan w Warszawie dnia 25 Paźdzer: 1796.

Krolewska Południowo-Pruska Regencya.

(L.S.)

de Meyer.

Na instancyą Rozalii z Kochow *Sonnenschmidtowy* zapozywa się ninieyszym *Gotthilf Sonnenschmidt* Mieszczanin i Sukiennik z Nowodworu nad Narwią o złośliwe opuszczenie Małżonki swey przed tuteyszą Krolewską Południowo Pruską Regencyą, aby się w przeciągu 12. Niedziel od 8. Grudnia rachuiąc, a naypoźniey na ostatnim i zawitym terminie dnia 8. Marca 1797 przed Deputowanym Regency Konsyliarzem Margraffem o godzinie 9. ranney w rezydencyi tuteyszey regencyi osobiście stawił, tamże na zaniesioną rozwodową skargę, iako i zazłośliwe opuszczenie odpowiedział, dowody na poparcie praw swych i wyiaśnienie sprawy tak onemu, iako i tuteyszemu *Justitiæ* Kommissarzowi *Rincke* do obrony Praw iego przydanemu obroń-

cy, służące opowiedział, w nieuiszczeniu zaś tego oczekiwał. iż uznano będzie, że podane przez powodkę okoliczności za rzetelne przyznał, a tak Dekret zaoczny rozwiązuiący, między nim a żoną iego związek małżeński wypadnie i strona upadaiąca na kary Prawem rozwodowym przepisane kondemnowaną będzie. Działo się w Warszawie dnia 18. Novembris 1796.

Krolewska Południowa Pruska Regencya.

DONIESIENIA.

Die zum Nachlass des zu Domaniewo verstorbenen Commendarii Jakob v. Pruszewski gehörigen Effecten bestehend in Kleidungs stücken, Pelzwerk, einiger Wäsche, Uhren, einigen Goldenen und silbernen Geräthschaften, einem Wagen und einem Coffre, sollen von dem Unterzeichneten in termino den 8 Xber d. J. von 9 Uhr des Vormittags an auf der hiesigen Königl: Hochlöb: Regierung im Landes Collegien Hause öffentlich an den Meistbiethenden gegen gleich baare Bezahlung in Courant versteigert werden. Es werden daher alle Kauflustige hierdurch eingeladen; sich in diesem Termin auf dem hiesigen Landes Collegien Hause einzufinden, und des zuschlages der erstandenen Sachen als Meistbiethende gegen gleich baare Zahlung in Courant zu gewärtigen. Warschau den 21. November 1796.

Der Regierungs Referendarius Sadewasser vigore Commissionis.

Rzeczy należące do Sukcessyi pozostałey po zmarłym w Domaniewie Komendarzu Jakubie Pruszewskim, iako to: suknie, futra, nieco bielizny, zegary, sprzęty niektore złote i srebrne, powoz ieden i kufer, na terminie dnia 8 Grudnia r. b. o godzinie 9tey przed południem, maią bydź publicznie więcey daiącemu za gotowe w grubey monecie pieniądze sprzedane odemnie niżey podpisanego w Pałacu Magistratur Kraiowych. Wzywaią się przeto wszyscy ktorzyby mieli chęć kupienia tego, aby się na tym terminie w Pałacu Magistratur Kraiowych znaydowali się. Więcey daiącemu w gotowey grubey monecie rzeczy powyższe będą przysądzone. W Warszawie dnia 21 Listopada 1796.

Referendarz Regencyi Sadewasser vigore Commissionis.

Kompania dawniey Fabryki Tabaczney Warszawskiey ma honor donieść Prześw: Publiczności, iż na dniu dzisieyszym Tabaki zagraniczne prawdziwe Offenbachskie, iako to: Mareco, Hollenderka, St. Omer, i de Paris, nadeszły, i takowych gatunkow, w Magazynach Warszawskim, na Miodowey ulicy w Pałacu Tepperowskim, Bielsku, Łowiczu, Włocławku, i Nowym mieście przy Pilicy, w cenie niżey wyrażoney dostać można; uwiadomia przytym Prześw: Publiczność, iż gdy teraz w rożnych mieyscach, pod nazwiskiem Offenbachskie, Tabaki; nawet z tymże samym fabryki Offenbachskiey znakiem, bydź się okazały, i zaprawdziwe Offenbachskie są przedawane; maiąc w zamiarze, iżby wszelkie Tabaki i Tytunie ze swey fabryki Warszawskiey wychodzące, znakiem teyże fabryki oznaczać, obie zaś w właściwym gatunku, dobroci, i nazwiska zostawiać; postanowiła dla rozpoznania wszelkich Tabak tak własney fabryki Warszawskiey, iako i obcych, Magazynach swoich mianych, a z nich wychodzących, także na każdy funt prawdziwey Tabaki Offenbachskiey, etykietę, czyli znak teyże kompanii służący, przykładać; lubo zaś celem było Kompanii żeby Tabaki i Tytunie, z iey magazynow wychodzące, w cenie naymnieyszey sprzedawane były, gdy iednak gatunek zagranicznych Tabak na mieyscu, w cenie podwyższony został, transport też dla tamecznych woiennych okoliczności, większym podpada kosztom, i opłaty nad dawnieysze, są powiększone. Zaczym z tych przyczyn, nie będąc w stanie teraźnieyszych Tabak zagranicznych w cenie pierwiastkowey zostawić, takowe; względnie do ninieyszych unkosztow (do czasu, aż te do pierwszey ceny zwrocone nie będą) podnieść była zmuszoną; ktore odtąd ceną następuiącą sprzedawane będą to iest: 1. funt de Paris złł. Pol: 6. 1. funt Maroco złł: Pol: 5. gr: 15. 1. funt Hollenderki złł: Pol: 5. gr: 15. 1. funt St Omer złł Pol: 5 gr: 15 na części: na hurt zaś naymniey za złł: 100. kupuiącym procent złł: pol: pięć od sta potrącać będzie. Niemniey uwiadomia Prześw; Publiczność, iż cenę Tytuniu ordynaryinego kręconego w rolach, iako też i Rappy zmnieyszyła, i takowych gatunkow od 1. Grudnia r. b. z iey magazynow Warszawskiego, Bielskiego, Łowickiego, Włocławskiego i Nowego Miasta przy Pilicy, za ceną następuiącą to iest na części, 1. funt kręconego Tytuniu ord: w Rolach po gr: 15. 1. funt Rappy po gr; 20. na hurt zaś kupuiącym pięc od sta, procent potrąconym będzie. Dan w Warszawie dnia 26. Mca Listopada 1796. R.

Kompania dawney fabr: tab: Warszaw.

Dwie koszule białogłowskie, serweta i grube prześcieradło Włoczęgdze iednemu, iako podeyrzayne rzeczy, odebrane zostały. Zatym właściciel do ktoregoby należały, może za złożeniem legitymacyi w Dyrekcyi tuteyszey Policyi one odebrać. Datt: w Warszawie d. 19. Listopada 1796.

J. K. Mci Pruskiey Dyrekcya Policyi.

Z rezolucyi urzędu Burmistrzowskiego Radzieckiego Krolewsko Pruskiego Miasta Wyszkowa, na żądanie sukcessorow Godkowskich zapadłey, odprawiać się będzie Licytacya druga Possessyi tychże w Rynku Miasta stoiącey wraz z Gruntami do niey należącemi d. 10. a 3cia d. 31. Mca Grudnia roku teraźnieyszego o godzinie 10 z rana, w mieyscu agituiących się sądow.